

تیین در علوم اجتماعی

درآمدی به فلسفه علم الاجتماع

دانیل لیتل

مجموعه

معرفت شناسی

تهران - بهار

۱ ۳ ۹ ۲

فهرست مطالب

یازده	فهرست مثالها
پانزده	فهرست شکلها
هفده	پیشگفتار مترجم
۱	یکم. درآمد
۴	طرح کلی این کتاب
۵	تبيين علمى
۶	سؤالات «چرا» دار
۸	مدل قانون فراگیر
۱۱	تبيين تجربى و تبیین تئوریک
۱۴	علم الاجتماع بی تبیین
۱۵	پیشنهاد برای مطالعه بیشتر

بخش اول مدلهای تبیین

۱۷	دوم. تحلیل علی (تعلیل)
۱۹	معنای مدعیات علی
۲۰	قانون علی و مکانیسم
۲۲	مکانیسم علی به چه می‌گوییم؟
۲۲	مقصود از نظم قانون‌وار چیست؟
۲۵	

۲۸	معیار نظم استقرایی
۳۵	شرایط لازم و کافی
۴۰	اشکال مختلف استدلال علی
۴۱	روش نمونه‌پژوهی
۴۴	روش تطبیقی
۴۷	روشهای میل
۵۰	نتیجه و خاتمه
۵۱	پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۵۲	مثالها
۶۳	سوم. نظریه اختیار عاقلانه
۶۴	تبیین جمعی
۶۹	نظریه تصمیمگیری
۷۰	فایده و اولویت
۷۴	احتمال
۷۷	قواعد تصمیمگیری
۸۰	ثوری مسابقه و دو راهی شخص زندانی
۸۰	عقلانیت استراتژیک
۸۷	دو راهی شخص زندانی
۹۰	استفاده از نظریه مسابقه در علم الاجتماع تجربی
۹۲	نظریه عمل جمعی
۹۸	نقد عقلانیت تنک‌مایه اقتصادی
۱۰۲	نتیجه و خاتمه
۱۰۳	پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۱۰۴	مثالها

۱۱۳	چهارم. نظریه تفسیر
۱۱۵	فاعلیت و تفسیر
۱۲۲	فعل جمعی
۱۲۵	مدلهای فعل جمعی
۱۳۱	دگرگون‌شوندگی اجتماعی و برتری فرهنگ
۱۳۷	نتیجه و خاتمه
۱۴۰	پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۱۴۱	مثالها

بخش دوم

دگرگونی‌ها و نازک‌کاریها

۱۴۹	پنجم. تبیین ساختاری و خدمتی
۱۵۱	فونکسیونالیسم
۱۵۲	تبیین خدمتی در علوم اجتماعی
۱۵۶	نمونه‌هایی از تبیین خدمتی
۱۶۰	مکانیسم‌های ممکن
۱۶۱	ساختارگرایی
۱۶۶	تبیین علمی - ساختاری
۱۶۶	تبیین‌های ساختاری غیرعلمی
۱۷۱	نتیجه و خاتمه
۱۷۵	پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۱۷۷	مثالها
۱۹۵	ششم. تبیین مادی - معیشتی (ماتریالیسم)
۱۹۷	رشته راهنما
۱۹۹	تکنولوژی و فرهنگ

- ۲۰۲ روابط طبقاتی و مالکانه
- ۲۰۶ طبقه و ایدئولوژی
- ۲۰۹ ماتریالیسم و نظریهٔ اختیار عاقلانه
- ۲۱۸ مارکسیسم و پیش‌بینی‌های کلان
- ۲۲۰ پیشنهاد برای مطالعهٔ بیشتر
- ۲۲۱ مثالها
- ۲۳۵ هفتم. مردم‌شناسی اقتصادی
- ۲۳۸ صورتگرایی
- ۲۴۲ جوهرگرایی
- ۲۴۸ نقدهای وارد بر رویکرد اختیار عاقلانه
- ۲۴۸ الف- عقاید و منافع از این فرهنگ تا آن فرهنگ تفاوت می‌کنند
- ۲۵۲ ب- رویکرد اختیار عاقلانه، فوق‌العاده کلی و مجمل است
- ۲۵۶ ج- رویکرد اختیار عاقلانه از هنجارها و ارزشها غفلت می‌ورزد
- د- در تلقی رویکرد اختیار عاقلانه از عقلانیت، نوعی قوم‌محوری
- ۲۵۸ وجود دارد
- ۲۶۱ خاتمه و نتیجه
- ۲۶۴ پیشنهاد برای مطالعهٔ بیشتر
- ۲۶۶ مثالها
- ۲۷۷ هشتم. تحلیل آماری
- ۲۸۰ استدلال کمی در تحلیل اجتماعی
- ۲۸۶ تلازم و رگرسیون
- ۲۹۶ پشتوانهٔ فلسفی تبیین آماری
- ۲۹۹ تحلیل آماری و بررسی‌های تطبیقی
- ۳۰۲ آیا تبیین‌های آماری قائم به خود می‌توان داشت؟

- ۳۰۵ پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۳۰۶ مثالها

بخش سوم مناقشات جاری

- ۳۰۹
۳۱۱ نهم. فردگرایی روش شناختی
۳۱۲ نظمهای فردی و جمعی
۳۲۲ تحویل گرایی و عروض و ترتب
۳۳۰ بحث بر سر مبانی خرد
۳۳۵ نتیجه و خاتمه
۳۳۷ پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۳۳۸ مثالها

- ۳۴۱ دهم. نسبت گرایی
۳۴۳ نسبت مفهومی
۳۵۳ عقلانیت و نسبت
۳۶۰ نسبت در هنجارها
۳۶۶ اصول عام
۳۷۰ پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۳۷۱ مثالها

- ۳۷۳ یازدهم. کثرت گرایی روش شناختی
۳۷۴ طبیعت گرایی
۳۷۹ تئوری و پیش بینی
۳۸۵ نکاتی در باب وحدت علم
۳۸۷ تحویل گرایی و علوم اجتماعی

۳۸۸	نتیجه گیری نهایی در باب طبیعت‌گرایی
۳۹۰	ضد طبیعت‌گرایی
۳۹۷	کثرت‌گرایی روش شناختی
۳۹۹	پیشنهاد برای مطالعه بیشتر
۴۰۱	کتابنامه
۴۱۵	واژه‌نامه
۴۲۷	نمایه

فهرست مثالها

۵۲	علل شورش تایپینگ (فیلیپ کوهن)	۲-۱
	تحقیق استقرایی در باب راهزنی در دوران سلطنت مینگ (جیمز تانگ)	۲-۲
۵۴		
۵۶	فقر و بی‌ثباتی در آمریکای لاتین (لارس شولتز)	۲-۳
۵۸	شورش دهقانی و خط مشی‌های ادامه حیات (الیزابت پری)	۲-۴
۵۹	انقلاب و ساختار دولت (تدا اسکاکپول)	۲-۵
۶۱	تعدیل فقر در هند (آتول کولی)	۲-۶
۱۰۴	عقلانیت اقتصادی و کار در نظام فئودالی (نورث و تامس)	۳-۱
۱۰۶	جدا شدن مناطق مسکونی (تامس شلینگ)	۳-۲
۱۰۷	اقتصاد مارکس (کارل مارکس)	۳-۳
۱۰۹	همکاری و دوراهی مکرر شخص زندانی (رابرت آکسلرود)	۳-۴
۱۱۱	داعی بر انقلاب (آلن بوکانان)	۳-۵
۱۴۱	جنگ خروسها در قوم بالی (کلیفورد گیرتز)	۴-۱
۱۴۳	شورشهای موعودگرایانه (مایکل آداس)	۴-۲
۱۴۵	فرهنگ عامه در چین (آرثر ولف)	۴-۳
۱۴۷	طبقه کارگر در انگلستان (تامسون)	۴-۴
۱۷۷	ساکنان جزایر آندامان (رادکلیف براون)	۵-۱

۱۷۹	شیردهی طولانی و تراکم جمعیت (ماردین هریس)	۵-۲
۱۸۰	اصلاح سیاسی و بحران اقتصادی (جان فاستر)	۵-۳
۱۸۲	نظام بازار در پایان دوران امپراتوری چین (ویلیام اسکینر)	۵-۴
۱۸۴	ساختار اتحاد و درگرفتن جنگ (ساموئل ویلیامسون)	۵-۵
۱۸۶	نظام طولی بازار و آشکال شورش (وینستون هسیه)	۵-۶
۱۸۸	نظامات نگهداری زمین و ارتباطشان با محصول زمین (لیندا آریگو)	۵-۷
۱۸۹	خویشاوندی همچون ساختاری متنوع (کلود لوی اشتراوس)	۵-۸
۱۹۰	نحوه‌های تولید - I (نیکوس پولانزاس)	۵-۹
۱۹۲	نحوه‌های تولید - II (هیندس و هرست)	۵-۱۰
۲۲۱	سلب مالکیت از کشاورزان در انگلستان (کارل مارکس)	۶-۱
۲۲۳	کارخانه و روان‌شناسی اجتماعی (هربرت گوتمان)	۶-۲
۲۲۴	گرایشهای اجتماعی طبقه کارگر (چارلز سابل)	۶-۳
۲۲۶	گرایشهای سیاسی در وانده (چارلز تیلی)	۶-۴
۲۲۷	دولت سرمایه‌داری (رالف میلی باند)	۶-۵
۲۲۹	انقلاب کشاورزی در انگلستان (رابرت برنر)	۶-۶
۲۳۱	شورش دهقانی در ژاپن (استفن ولاستوس)	۶-۷
۲۳۳	علت رواج تولید کارخانه‌ای (سابل و زایت‌لین)	۶-۸
۲۶۶	عمل جمعی و روستای سنتی (ساموئل پاپکین)	۷-۱
۲۶۷	بازار برنج و لاستیک و بازار بنجل فروشها (ساموئل پاپکین)	۷-۲
۲۶۹	ساختار خانواده و تدبیر اقتصادی منزل (برتون پاسترناک)	۷-۳
۲۷۱	خانواده و میزان باروری در ژاپن توکوگاوا (سوزان هنلی)	۷-۴
۲۷۳	اقتصاد عصر حجر (مارشال سالینز)	۷-۵
۲۷۵	در خود فرو رفتن کشاورزی (کلیفورد گیرتز)	۷-۶

۳۰۶	مردم‌نگاری تاریخی (ریگلی و شوپلند)	۸-۱
۳۰۸	سرچشمه‌های رشد اقتصادی (آدلمن و موریس)	۸-۲
۳۳۸	خودکشی و بی‌هنجاری (امیل دورکم)	۹-۱
۳۴۰	مبنای اخلاقی ستم‌ستیزی (برینگتون مور)	۹-۲
۳۷۱	فضا و زمان در جهان‌بینی زبان هوپی (بنجامین ورف)	۱۰-۱
۳۷۲	نحو و دلالت در زبان قوم ناواجو (گری ویندرسپون)	۱۰-۲